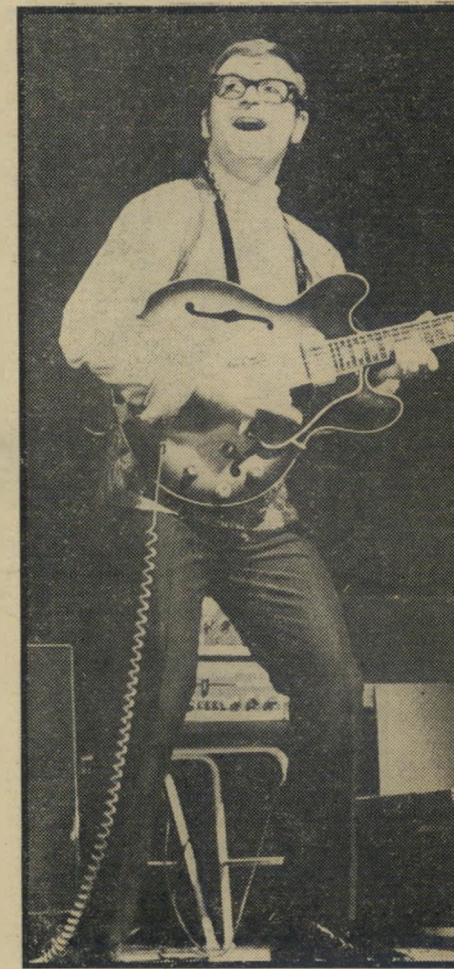

אריס סאן בהיכל הספורט תיאטרון סולן

מוצא ישראלי. כל עם ישראל שידו לא השיגה נסיעה לחוף-לארץ ואף לא מזגן אוויר חיוני אחד, יוצא עם נשיו וטפו לחפש לו ששעושים. ומי אם לא אריס סאן, המבטיח כבר כמה שנים ש"בתיים הכל עובר" ישעשע לב הורים, ילדים, סבים וסבתות בליליקיץ שאחרי יום מנוחה.

אבל, רגע אחד. זה לא כל כך פשוט. מי שרוצה אריס סאן, צריך להתאור בסבלנות. הנה, הכינו לו עוד כמה פר' תעות. אמנם, המופע צריך להתחיל בשמונה ושלושים, אבל כבר תשע ורבע, זה לא הבל גדול.

מחכים צעה, מויעים צעה. רבים צת עם הסדרנים, ובינתיים, מגיעים לקוחות מכל קצוות הארץ והסביבה, ובטנו של הלווייתן הגדול הנקרא היכל הספורט מתמלאת לאט לאט באנשים קטנים. אי שם, מאחורי הקרע של בלט על הקרע עומדת בימה, ובשעה טובה עולים עליה, מי לא עולה עליה? מנחה המוד שהתגלה בלהקה-צבאית, לפני כמה שנים.

זמר אריס סאן ממים הקרע

והוא מספר עדיין את אותן בדיחות כמו במילחמה שעברה, כל מיני תגליות צעי-רות כמו זמרי-קייץ שהוא מעין תזמורת בצורת, הוא שותק אבל מכשיר ההקלטה שלו צורח בקול מעוות.

ועוד נדחקים אל הבימה רקדניו המחוי ננים של שמעון בראון בשני מיספרים מתוכניתם ג'ז פלוט רוק. מתמיה הדבר — האם זה המקום להציג קטעים מתוכי-ניתם החדשה? הבמה צרה ומלאה גיי-טות, דחוקה מאוד ובקושי רואים משהו, מה המתרחש עליה. האורות קצת צולעים, הרמקולים קצת חלשים.

בקול "צורחים": "לא שומעים" ועוד

עברית מדוברת לא נורמלית

נואת דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה

מדור זה הוא תוספת למדור המפורסם של דן בן-אמוץ ונתיבה בן-יהודה. הקוראים מוזמנים לשרוח למערכת מלים וכינויים משהם.

שאמה — זאלקה

פיטר אנתיקה

דאיפה? — לשמה!

סכנת התגלצות

טִיבֵס ש', מכנסיים ארוכים, המונחים נמוך מאוד מתחת לקו המותן, בעלי כפתור אחד מלפנים.

הַכְנָסָה צְדִידִית ש', מקור הכנסה נוסף על ההכנסה הקבועה, כגון מעבודה נוספת, מהש-קעות שונות וכד'. "המשכורת אפשר למות מרעב. מזל שיש לי הכנסה צדדית של איוה 2000 לירות לחור-דש". * "ככה, היא עובדת בממשלה. זה טוב בשביל מס הכנסה ובשביל הזכויות הסוציאליות. אבל היא חיה מההכנסות הצדדיות שלה. היא קוראת לזה השכרת חדר".

יֵבֶשׁ ת' (1) לגבי יינות — חמוץ. "יין מתוק אפשר לשתות כאפריטיב. אבל עם האוכל — רק יין יבש". (2) שומם, משעמם, חסר עניין, שאינו מושך. "א: איך שכונה?": ב: "יבש. אין פה משה-חכים. אין פה ריקודים — כלום." (בטלוויזיה, "ערב ששי", 21.7.72).

עוֹנֵת הַמְלַפְפוֹנִים עונה ללא התרחשויות, תקופה מתה. "עונת המלפפונים. איפה תמצא עכשו סרט טוב?"

הַתִּיחַס פ', הביע את דעתו, קבע עמדה, הת-ייחס בכובד-ראש, בשימת-לב, שם לב. "אני לא יכול לדבר כשהחברים לא מתיי-חסים". * "ובכן, בתור יו", אני העליתי את הנושא לדיון. אני מבקש מהנוכחים להת-ייחס. מי מבקש את רשות הדיבור?"

שְׁטִינְקֶר ש', פושע, המלשין למטרה, או מודיע ערבי העובד בשביל שירותי הבטחון ה-ישראליים. "ויסקה, השטינקר שלנו בשכם מודיע, ש-מחר תיערך הפגנה של נשים בעיר".

לֵב שָׁחֹר לב-כבד, כעס, טינה. "מאז שרימה את בן-דודי בקלפים, יש לי לב-שחור עליו".

גֶרְצִין ש' קבוצת בני נוער, אשר שמו לעצ-מם למטרה לצאת יחדיו להכשרה — ובעתיד לעלות להתיישבות.

מַה-פֶּכָה מה נשמע? "א: נו, ומה-ככה?": ב: "חיים, ברוך השם".

נְפִילָה ש', אכזבה. "נכנסנו לסרט. אל תשאל איוה נפילה." * "למסיבת הסיום דאגו לנו והביאו אוטו משא-מלא בנות. אוך, זאת היתה נפילה! מחוראות אחת-אחת".

כל מיני דברים לא יפים, ואו — הפ-סקה. תירס חם. ארטיק קר, ומהר לחזור. השעה כבר אחרי עשר וחצי, הרבה אחרי, אבל כדאי לחכות.

סוף סוף שומעים משהו ברמקולים של היכל-הספורט. פתאים שמח ומחאים כפיים. אישם מאחורי הקרע מופיע הי-אשף להרמת מצב-הרוח של החברה. איך שהוא מצליח לחמם את הקהל מאחורי כל הקרע הזה, זה באמת פלא גדול. הגי-טרה שלו מתרוננת בשלל עצום של מנגינות עם ריחיים ודגים מטוגנים, עם מלים קצת מצחיקים בעברית. אבל לא חשוב, העיקר שיהיה חם בנשמה.

ולו רק לא היה מסביב ההיכל הזה והקרע הזה — היה אריס סאן יכול להיות גם באמת.

תיאטרון

יא ירח, יא ירח,

נוה עשית!

חגיגת-קייץ מאת נתן אלתרמן | המחזה והבימוי: שמואל בונים

סיקורת

לא המחבר, בדמות יוסף ידין. הנושא מונולוגים שבהם נחנק על הבימה מישי-קלו של החרוז, לא בעלת המיסעדה, והרירה חריפאי, המנדנדת כמו בובולינה ומדקלמת כמקהלה יוונית, ואף לא אחד מן החוגגים על הבמה, משכנעים כי אכן מתרחשים דברים שכונת סטנבול.

כאילו להדגיש את חוסר האמון במה שמתרחש, טרח הממחזי להטביר כל רעיון בשלושה הסברים: קודם כמובן מכריזים על הבמה: הנה עולה "איקס", פניו אורים וחיוך שפוך על פיהו! ("איקס", רק דוגמא). אחר-כך מסביר "איקס" בעצמו שפניו אורים וחיוך שפוך על פיהו, ואו, רחמנא-ליצלן ניכנס הפסנתר בקצב הסירטקי וכולם שרים על "איקס" שפניו אורים וחיוך שפוך לו על פיהו.

וכש "איקס" לא מופיע שרים על הירח, ושוב על הירח ולסיום גם כן על הירח. ואם מישהו יתבונן היטב בירח הצהוב העולה מעל לתפאורה של שכונת סטנ-בול, בתגינת-קייץ, יבחין בפיו כשהוא ניהפער בפיהוק ענקי. הירח מנומס, מצניע פיהוקו. ביציע היו יצורים פחות מגו-מסים ממנו שעשו להם חגיגת-קייץ של קריאות ביניים. חבל רק שזו תגובתו היחידה של הקהל הישראלי.

ספרים

- 1. "לעולם איננו שוגים" — מאת אלכסנדר סולז'ניצין, הוצאת "ספאר", 1972. 136 עמ', 4.20 ל"י.
2. "תיק סולז'ניצין" — תיק תעודי ערוך על-ידי ליאופולד לאבדו, הוצאת פנווין, 1972. 264 עמ', 4.90 ל"י.

אילו היה סטאלין שולט עדיין ברוסיה, היה המצב הרבה יותר פשוט: איש לא היה שומע, או יודע שהי אדם בשם סולי-ז'ניצין, וממילא איש לא היה נחרד לגור-רלו של מי שנחשב, ובצדק, לגדול הסופי-רים החיים היום בברית-המועצות.

אלא שסטאלין מת, ובעקבות מותו, באה ההפשרה אשר הביאה להדפסת יום בחייו לשל איבן דניסוביץ'. ומאז ועד היום, מצ-שערים כנראה הרשויות במוסקבה על שהתירו הדפסת ספר זה. כי סולז'ניצין הצליח לתאר בצבעים חיים מאד, מאז ועד היום, לא רק את ה"אושר" המציף את האדם החי בנך-עדן טטאליטרי, אלא שהוא כרא סידרה של דמויות אנושיות, חמות ובעלות נשמה רוטית אמיתית, לפי מיטב המסורת של דוסטויבסקי וטולסטוי, וזה רק הופך את סיפוריו למשכנעים ומד-זעזעים יותר.

כך קורה גם בשני הסיפורים הקצרים לעולם איננו שוגים וביתה של מאטריונה. הראשון, פרק קטן מתוך חוויותיו של סולי-ז'ניצין במלחמה, עם הכפור, הרעב והי-עוני של כפר קטן ובו תחנת-רכבת. הבי-רוקראטיה, המהומה של תקופת המלחמה, הספקות המכרסמים בתוך הדמות הראי-שית, סגן-הממונה על תנועת הרכבות, ההלשנה למטרה-החשאית על חשוד אפי-שרי באחת הרכבות המסיעות פליטים, ותשובת המטרה-החשאית לשאלתו של הסגן בקשר לגורל החשוד: "אל תדאג, לעולם איננו שוגים", כל זה ניראה אחי-יממשי עד כדי כך שכמעט ואפשר לחוש בשלג החורק מתחת לנעליים, או לשמוע את הסמל המסרב לפתוח את האפסנאות לאנשים רעבים. משום שזה מחוץ לשעות העבודה.

ביתה של מאטריונה הוא פרק אחר בי-חיינו של סולז'ניצין, הקשור לתקופה ש-אחרי שיהרורו ממחנה העבודה, כאשר נשלח להיות מורה בכפר קטן ומרוחק וגר בביתקת עלובה, אצל אשה בשם מאטריוני-נה, אשה שכל מקורביה, שכניה ובני הי-כפר ניצלו אותה, לעגו לה בחשאי ואילו היא לא ידעה כל חייה, אלא עמל ועוניה. אבל, אומר סולז'ניצין, היא היתה אחת מאותן יחידות המצדיקות את קיום הכפר כולו, ומצדיקות קיומה של עיר שלמה או אומה שלמה, והמבין יבין.